

Stockholm 2021-09-15

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

e-post: u.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: jonas.brynhildsen@regeringskansliet.se
Er ref: U2021/02963

REMISSVAR

Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden Ds 2021:18

Lernia arbetar med att matcha människors unika kompetens, talang och potential med Sveriges arbetsgivares behov av arbetskraft. Det sker genom vuxenutbildning, bemanning, rekrytering samt omställning och matchning.

Lernia AB med dotterbolagen Lernia Utbildning AB och Lernia Bemanning AB välkomnar det paket med lagändringar som utredningen presenterat och som behövs för att ge omställningsstudiestöd och därmed förverkliga den principöverenskommelse arbetsmarknadens parter enats kring kopplat till anställningsskyddet. Lernia bedömer att förslaget är väl genomtänkt såväl gällande nivå på studiebidrag/studielån som användande av CSN med en van organisation och beprövade regler och att förslaget därmed har alla förutsättningar att ge önskat resultat. Lernia har några noteringar kring detaljer i förslaget på sätt som framgår nedan.

Lernias synpunkter på förslaget

1. Arbetsmarknadens behov

I förslaget har beviljande av studiemedel gjorts beroende av att utbildningsinsatsen kan antas stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Om de

medel som satsas i omställningsstudiestöd ska få önskad effekt behöver systemet ha förmåga att förstå vilken utbildning individen kan tillgodogöra sig och kommer att använda, men också att rätt identifiera och beakta arbetsmarknadens behov.

Lernia som dagligen arbetar med att matcha människors unika kompetens, talang och potential med Sveriges arbetsgivares behov av arbetskraft ser branscher och yrken med brist på personal med rätt kompetens och efterlyser kriterier som tydligare kopplar beviljande av omställningsstudiemedel till yrken, branscher och regioner med brist på kompetent personal. T.ex. finns inom komvux en obalans mellan utbudet av utbildningar och arbetsmarknadens behov och ett ökat tryck på kommunerna att komma överens om satsningar på regionalt yrkesvux inom bristyrkesområden behövs.

Som stöd för beslut om beviljande av studiemedel ska CSN inhämta yttrande från den omställningsorganisation som den studiemedelssökande är anknuten till. Utredningen anser att yttrandet bör lämnas utifrån ett standardiserat digitalt formulär vars exakta utformning bör det vara upp till CSN att utarbeta. CSN ges även i övrigt utrymme att meddela närmare föreskrifter om vad ett yttrande ska innehålla.

För att få en rätt koppling mot bristyrken blir såväl utformningen av formuläret som innehållet i föreskrifterna viktiga. Lernia rekommenderar att dessa med jämna mellanrum stäms av med branschorganisationer för att fånga arbetsmarknadens behov. Kanske kan listor med identifierade bristyrken användas och i sig vara tillräckligt underlag för att konstatera att en utbildning som leder till kompetens inom de listade bristyrkena beaktar arbetsmarknadens behov? Statistiska centralbyrån och Arbetsförmedlingen framställer och uppdaterar regelbundet prognoser över bristyrken. Dessa kan användas och kompletteras med information från branschorganisationer för att fånga upp såväl nationella som regionala behov.

CSN ska i sin bedömning lägga särskild vikt vid yttrandet och det bedöms sannolikt att CSN i flertalet fall kommer att komma till samma slutsats som omställningsorganisationerna. Såväl utredningen som de avtalsslutande parterna har tydliggjort ett yttrande i praktiken förutsätter att den sökande har tagit del av vägledning. Det sägs också att om vägledningstjänsterna upphandlas från fristående aktörer kan dessa förse omställningsorganisationen med underlag för yttrandet till CSN. Det blir då viktigt med bedömningsmallar och liknande för att så långt som möjligt få ett underlag som främjar objektiv bedömning.

2. Påverkan på efterfrågan

Utredningen bedömer att pågående satsningar på utbildningsplatser finns och kan förväntas medge utrymme i alla offentligfinansierade utbildningsformer för de nya studerande som väntas vid reformens införande. En av de satsningar som nämns är yrkesutbildning inom komvux, så kallat Regionalt Yrkesvux. Även om platser finns i andra utbildningar vill Lernia flagga för att det inom Regionalt Yrkesvux finns en obalans mellan utbudet av utbildningar och arbetsmarknadens behov och att antalet utbildningsplatser inte motsvarar samhällets behov. Trycket på kommunerna att samverka kring sådana yrkesutbildningar behöver öka. Vi vill lyfta fram att deltagarantalet på utbildningar inom Yrkesvux inte i första hand avgörs av efterfrågan utan av kommunernas budgetar vilket kan inverka hämmande på antalet platser.

3. Behov av förändrat utbildningsutbud

Utredningen nämner att utbildningsanordnare behöva analysera och förändra sitt utbud av validering och utbildning för att bättre möta omställningsstuderandes utbildningsbehov till följd av reformen. Lernia vill i den delen peka på att även om vi som utbildningsföretag har klara idéer om innehåll i utbudet är vi som leverantör till det allmänna helt beroende av vilka insatser samhället efterfrågar. Ansvarat vilar alltså i första hand på det allmänna. Om rätt utbildningar upphandlas blir utbudet bra.

Lernia AB

Anders Uddfors
Vd och koncernchef